

Předmětnost – předsudek „všeobecnosti“

Patočka často uváděl jednu zásadu, kterou (po Husserlovi) nazýval „principem všech principů“. V jeho posmrtně restituovaném a vydaném Úvodu do fenomenologické filosofie (s. 9) čteme: „Podle principu všech principů je nutno vypracovat způsob zkušenosti adekvátní jisté předmětnosti na rozdíl od jiných předmětností.“ A uvádí, že je např. rozdíl mezi smyslovou a kategoriální zkušeností, a pak dodává: „Husserl se domnívá, že je možno jít dál, že existuje původní zkušenost o univerzálním, o obecném jako takovém.“ – A právě zde jsme na rozhodujícím místě, kde se budou naše cesty rozdělovat. Já se totiž domnívám, dokonce jsem pevně přesvědčen, že je třeba jít ještě dál: po mém soudu je vůbec nejpůvodnější naše zkušenost nikoli o „předmětech“ a „předmětnosti“, nýbrž o nepředmětech a nepředmětnosti. Smyslová zkušenost není ničím původním, daleko původnější je třeba nějaké „naladění“ (nálada filosoficky chápaná, nějak takovým způsobem, jako se Heidegger pokouší interpretovat třeba „starost“ nebo „radost“ apod.), bez něhož žádné „vykrojení“ (Rádlův termín) nějakého „předmětu“ z původního (jak Rádl říká „chaosu dojmů“ není možné ani myslitelné. [Mimochodem: právě proto odmítám onen atomicko-empiristický koncept tzv. „bezprostřední zkušenosti“, která je „původně“ rozdrobená a teprve dodatečně musí být poskládána a zpracována např. ve vjem, poznatek atd. – právě naopak! Nejprve je tu ten celkový „dojem“ která je třeba nejrozmanitějšími způsoby a nástroji „analyzovat“, tj. vykrojit z něho jednotlivosti, které jakoby dávají „smysl“ – a když to není dost nosné, musí se „vymyslet“ jiné způsoby a jiné nástroje, s jejich pomocí vykrojit jiné jednotlivosti – až to pomalu začne i v souvislostech (věcných i logických) dávat lepší a lepší smysl.]

(Písek, 080205-4.)